

STEPHEN KING

Blod säljer

NYA BERÄTTELSER

Översättning av John-Henri Holmberg

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Bibelcitat är i svensk översättning hämtade ur *Bibel 2000*. Charles Dickens *En julsång på prosa* citeras i August Brunius översättning. Walt Whitman citeras i Rolf Aggestams översättning. Mario Puzos *Gudfadern* citeras i Lars Ekegrens översättning (i texten här anges citatet ursprungligen komma från Honoré de Balzac, men även om det ofta tillskrivs honom är det felaktigt). Robert Burns ”To a Mouse” citeras i tolkning av Thomas Sjösvärd.

www.albertbonniersforlag.se

ISBN 978-91-0-018401-8

COPYRIGHT © 2020 Stephen King

ORIGINALET'S TITEL *If it Bleeds*

Published by agreement with The Lotts Agency, Ltd., New York,
and Licht & Burr Literary Agency, Copenhagen

ÖVERSÄTTNING John-Henri Holmberg

OMSLAG Nils Olsson

TRYCK ScandBook, EU 2020

*Med Russ Dorr i tankarna
Jag saknar dig, chieften*

INNEHÅLL

MR HARRIGANS TELEFON 9

CHUCKS LIV 113

BLOD SÄLJER 185

RÅTTA 399

MR HARRIGANS TELEFON

Min hemstad var bara en by med runt sexhundra invånare (och är det fortfarande, även om jag har flyttat därifrån), men vi hade internet precis som de hade i storstäderna, så min far och jag fick färre och färre adresserade försändelser. För det mesta var det enda mr Nedeau hade med sig ett nummer av *Time* varje vecka, reklam ställd till Hushållet eller Kära grannar, och de månatliga räkningarna. Men från och med 2004, året då jag fyllde nio och började jobba åt mr Harrigan överst i backen, kunde jag räkna med minst fyra kuvert adresserade för hand till mig varje år. I februari fick jag ett Alla hjärtans dag-kort, i september ett födelsedagskort, i november ett kort till tacksägelsedagen och till sist ett julkort antingen omedelbart före eller precis efter helgdagarna. Inne i varje kort låg en endollars skraplott från Maines delstatslotteri och korten var alltid undertecknade likadant: *Bästa hälsningar från mr Harrigan*. Enkelt och opersonligt.

Min far reagerade alltid likadant: ett skratt och ett godmodigt himlande med ögonen.

”Han är en snåljåk”, sa pappa en dag. Det kan ha varit när jag var elva, ett par år efter att korten börjat dyka upp. ”Betalar dig låg lön och ger dig en billig bonus – skraplotter som han köper på Howie’s.”

Jag påpekade att jag för det mesta vann ett par dollar på en av de där fyra skraplotterna. När det hände hämtade pappa

pengarna åt mig på Howie's, eftersom minderåriga inte fick spela på lotteri ens om de fått lotterna gratis. En gång, när jag fick storslam och vann fem dollar, bad jag pappa att köpa fem nya skraplotter åt mig för pengarna. Han vägrade och sa att om han uppmuntrade mitt spelberoende skulle min mor snurra i graven.

”Det är illa nog att Harrigan köper dem åt dig”, sa pappa. ”Och förresten borde han betala dig *sju* dollar i timmen. Kanske till och med åtta. Gudarna ska veta att han skulle ha råd. Fem i timmen är kanske inte olagligt eftersom du är minderårig, men somliga skulle betrakta det som barnmisshandel.”

”Jag gillar att jobba åt honom”, sa jag. ”Och jag gillar *honom*, pappa.”

”Jag vet det”, sa han, ”och jag säger inte att du är någon tjugohundratalets Oliver Twist bara för att du läser högt för honom och lukar hans blomrabatter, men han är ändå en snåljåp. Det förvånar mig att han lägger ut pengar på att sätta frimärken på korten, när det kan vara högst fyrahundra meter mellan hans hus och vårt.”

När vi hade det samtalet satt vi ute på verandan med var sitt glas Sprite, och pappa visade med tummen bortåt vägen vi bodde vid (som var obelagd, precis som de flesta i Harlow) och mot mr Harrigans hus. Som i själva verket var en lyxvilla, komplett med inomhusbassäng, vinterträdgård, en glashiss som jag bara *älskade* att åka i och ett drivhus utanför på baksidan, där det en gång i tiden hade funnits en lada full av kor (före min tid, men pappa kom ihåg den väl).

”Du vet hur svår reumatism han har”, sa jag. ”Numera använder han ibland två käppar i stället för bara en. Att gå ända hit ner skulle praktiskt taget ta livet av honom.”

”I så fall kunde han ju bara ge dig de sabla korten i handen”, sa pappa. Men det låg ingenting elakt i orden. Mest retades han

bara. Han och mr Harrigan kom bra överens. Pappa kom bra överens med alla i Harlow. Jag antar att det var därför han var en bra försäljare. ”Gudarna ska veta att du är hemma hos honom tillräckligt ofta.”

”Det skulle inte vara samma sak”, sa jag.

”Inte? Varför inte det?”

Jag kunde inte förklara det. Tack vare att jag läste så mycket hade jag en stor vokabulär, men jag hade inte mycket till livserfarenhet. Jag visste bara att jag gillade att få de där korten, såg fram mot dem, och mot lotterna som jag alltid skrapade med min turslant, och mot den där raden han alltid skrev med sin gammaldags kursivstil: *Bästa hälsningar från mr Harrigan*. När jag tänker tillbaka på det är det ord som känns passande *ceremoniellt*. Det var samma sak som att mr Harrigan alltid tog på sig en av sina smala svarta slipsar när han och jag körde in i byn, trots att han för det mesta bara satt kvar bakom ratten i sin förnuftiga Ford medan jag gick in i snabbköpet och handlade det som stod på hans inköpslista. Pyttipanna stod alltid med på listan, och ett dussin ägg. Då och då hävdade mr Harrigan att en karl kunde leva utmärkt bra på ägg och pyttipanna sedan han väl nått en viss ålder. När jag frågade honom vilken ålder han menade, sa han sextioåtta.

”När en man blir sextioåtta”, sa han, ”behöver han inga vitaminer längre.”

”Är det sant?”

”Nej”, sa han. ”Så säger jag bara för att rättfärdiga mina dåliga matvanor. Har du eller har du inte beställt en satellitradio till den här bilen, Craig?”

”Det har jag.” På pappas hemmator, för mr Harrigan hade ingen.

”Var är den i så fall? Det enda jag kan få in är den där förbaskade pratkvaren Limbaugh.”

Jag visade honom hur han skulle göra för att få in satellitstationerna. Han vred sig förbi ungefär hundra stationer tills han hittade en som spelade countrymusik. Just då "Stand By Your Man".

Den låten ger mig fortfarande kalla kårar och kommer förmodligen alltid att göra det.

Den där dagen när jag var elva och pappa och jag satt och drack Sprite och tittade upp på det stora huset (vilket var precis vad Harlowborna kallade det: Det Stora huset, som om det varit Shawshankfängelset) sa jag: "Det är coolt att få snigelpost."

Pappa himlade som han brukade. "Epost är coolt. Och mobiler. För mig är sånt där rena miraklen. Du är för ung för att förstå. Hade du växt upp med bara en fasttelefon där linjen delades av fyra andra hushåll – inklusive Mrs Edelson, som aldrig slutade prata – skulle du nog tycka annorlunda."

"När får jag en mobil?" Den frågan hade jag ställt ofta det året, allra oftast efter att den första iPhone:n hade kommit ut på marknaden.

"När jag tycker att du är gammal nog."

"Ja, ja, pappa." Det var min tur att himla med ögonen, och det fick honom att skratta. Sedan blev han allvarlig.

"Förstår du egentligen hur rik John Harrigan är?"

Jag ryckte på axlarna. "Jag vet att han har ägt fabriker."

"Han har ägt mycket mer än fabriker. Tills han pensionerade sig var han högsta hönset i ett företag som hette Oak Enterprises. Det ägde ett rederi, flera shoppingcenter, en biografkedja, ett telekombolag och jag vet inte hur mycket mer. Och Oak var en av de riktiga jättarna på börsen."

"Vad är börsen?"

"Aktiehandeln. Spel som rika människor ägnar sig åt. När Harrigan sålde ut stod det inte bara om det i *New York Times*

ekonomisektion, det stod på förstasidan. Den där karlen som kör en sex år gammal Ford, bor vid slutet av en jordväg, betalar dig fem dollar i timmen och skickar dig en skraplott fyra gånger om året är värd över en miljard dollar.” Pappa flinade. ”Och min sämsta kostym, den som din mor skulle tvinga mig att skänka bort till Frälsis om hon fortfarande var i livet, är i bättre skick än den han har på sig i kyrkan.”

Allt det där intresserade mig, särskilt tanken att mr Harrigan, som varken hade någon laptop eller ens en TV, en gång hade ägt biografier. Jag kunde slå vad om att han aldrig själv ens gick på bio. Han var något som pappa kallade för en luddit, och det betydde (bland annat) en människa som inte gillar mojänger. Satellitradion var ett undantag, eftersom han gillade country-musik och avskydde reklamen på WOXO, som var den enda country & western-station som hans bilradio kunde få in.

”Vet du hur mycket en miljard är, Craig?”

”Det är väl hundra miljoner?”

”Försök med *tusen* miljoner.”

”Wow”, sa jag, men bara därför att ett wow verkade påkallat. Jag begrep fem dollar, och jag begrep femhundra, för så mycket kostade en begagnad scooter som fanns till salu på Deep Cut Road och som jag drömde om att äga (lycka till där), och i teorin kunde jag förstå femtusen, som var ungefär vad min pappa tjänade i månaden som försäljare vid Parmeleau Tractors and Heavy Machinery i Gates Falls. Pappa fick jämt sitt foto på väggen som Månadens försäljare. Han påstod att det inte var något att bry sig om, men jag visste bättre. När han blev Månadens försäljare åt vi middag på Marcel’s, den snofsiga franska restaurangen i Castle Rock.

”Wow stämmer precis”, sa pappa och skålade mot det stora huset på kullen med alla de där rummen som nästan aldrig användes och med hissen som mr Harrigan avskydde men var tvungen

att använda på grund av sin reumatism och sin ischias. ”Wow stämmer alldeles förbaskat bra.”

Innan jag berättar om den stora vinstloten och om när mr Harrigan dog och om alla bekymmer jag hade med Kenny Yanko när jag gick första året på high school i Gates Falls bör jag berätta om hur det kom sig att jag började jobba hos mr Harrigan. Det berodde på kyrkan. Pappa och jag gick i Första metodistkyrkan i Harlow, som var den *enda* metodistkyrkan i Harlow. Förut fanns det en kyrka till i byn, den som baptisterna gick i, men den brann ner 1996.

”Somliga människor skjuter upp fyrverkerier för att fira att de fått en baby”, sa pappa. Den gången kunde jag inte ha varit mer än fyra, men jag kommer ihåg det – förmodligen därför att fyrverkerier intresserade mig. ”Men din mamma och jag sa att det var alldeles för futtigt, så vi brände upp en hel *kyrka* för att hälsa dig välkommen, Craigis, och du anar inte vilken fantastisk brasa det var.”

”Säg inte så där”, sa min mor. ”Han kanske tror dig och bränner upp en när han får en egen unge.”

De skojade mycket med varandra och jag skrattade till och med när jag inte förstod skämtet.

Vi tre brukade gå till kyrkan tillsammans, i stövlar som knarra-
de i den hårdpackade snön på vintern och på sommaren i finskor
täckta av uppsparkat damm (som min mor torkade bort med en
pappersnäsduk innan vi gick in). Jag höll alltid pappa i vänstra
handen och mamma i min högra.

Hon var en bra mamma. Jag saknade henne fortfarande intensivt 2004, när jag började arbeta hos mr Harrigan, trots att hon varit död i tre år då. Nu, sexton år senare, saknar jag henne ännu, men hennes ansikte har bleknat i minnet och fotografier friskar bara upp det en smula. Det är sant som det står i den där sångtexten

om moderlösa barn: vägen de går är hård. Jag älskade min pappa och vi kom alltid bra överens, men den där sången har rätt när det gäller en sak till: det finns mycket ens pappa inte förstår. Som att knyta en krans av tusenskönor och sätta den på ens huvud och säga att i dag är du inte vilken liten pojke som helst, för i dag är du kung Craig. Som att bli glad men inte göra någon stor grej – skryta för folk och så – av att man börjar läsa serierna om Superman och Spiderman när man är tre. Som att krypa ner i sängen hos en om man vaknar mitt i natten ur en hemsk dröm där man blir jagad av doktor Octopus. Som att krama om en och säga att det är okej när någon större pojke – till exempel Kenny Yanko – spöar skiten ur en för att man vägrat att putsa hans jävla skor.

Jag kunde ha behövt en sådan där kram den dagen. En mamma-kram den dagen skulle kanske ha ändrat en hel massa.

Att aldrig skryta om att ha börjat läsa tidigt var en gåva mina föräldrar gav mig, gåvan att tidigt ha insett att man inte blir bättre än någon annan för att man råkar ha en viss begåvning. Men nyheten spred sig, som de alltid gör i små orter, och när jag var åtta frågade pastor Mooney mig om jag hade lust att läsa veckans bibelstycke under familjegudstjänsten på söndagen. Kanske var det nyhetens behag som påverkat honom; för det mesta lät han någon pojke eller flicka i high school stå för uppläsningen. Den söndagen var det ett stycke ur Markusevangeliet som stod på tur, och efter gudstjänsten sa pastorn att jag läst så bra att jag fick göra det varje vecka om jag ville.

”Han säger att ett litet barn ska leda dem”, sa jag till pappa. ”Det står så i Jesaja.”

Min far grymtade, som om den saken inte gjorde något större intryck på honom. Sedan nickade han. ”Visst, så länge du kommer ihåg att du är mediet, inte budskapet.”

”Va?”

”Bibeln är Guds ord, inte Craigs ord, så låt det inte stiga dig åt huvudet.”

Jag sa att jag inte skulle göra det, och de följande tio åren – tills jag gav mig i väg till college och lärde mig röka brass, dricka bärs och jaga brudar – läste jag högt ur bibeln varje vecka. Till och med när allting var som värst gjorde jag det. Pastorn talade en vecka i förväg om för mig vilka verser jag skulle läsa. Sedan, på torsdagskvällarnas samling för metodistbarn, gav jag honom en lista över de ord jag inte visste hur man uttalade. Följden blev att jag kan vara den enda människa i delstaten Maine som inte bara kan uttala Nebukadnessar utan dessutom stava det.

Ungefär tre år innan jag fick det där söndagsjobbet med att läsa skriften högt för dem som var äldre än jag hade en av Amerikas rikaste män flyttat till Harlow. Med andra ord vid sekelskiftet, omedelbart efter att han sålt sina företag och dragit sig tillbaka, och innan hans stora hus ens stod helt och hållet klart (poolen, hissen och den asfalterade uppfarten kom senare). Mr Harrigan gick i kyrkan varje vecka, klädd i sin rostiga svarta kostym med den säckiga baken, med en av sina omodernt smala svarta slipsar runt halsen och med det glesnande grå håret prydligt kammat. Resten av veckan stod det där håret åt alla håll, ungefär som Einsteins efter en flitig dags dechiffrerande av kosmos.

På den tiden använde mr Harrigan bara en käpp, och på den stödde han sig när vi reste oss för att sjunga hymner som jag förmodar att jag kommer att minnas så länge jag lever ... och de där raderna i ”På en avlägsen höjd” om hur korset färgats rött av blodet från Jesus sår kommer alltid att få mig att rysa, precis som den sista strofen i ”Stand By Your Man”, där Tammy Wynette ger allt hon har. Fast mr Harrigan sjöng i själva verket

inte, och det var bra eftersom han hade en hes och gäll röst, men han formade orden med läpparna medan andra sjöng. Det hade han och pappa gemensamt.

En söndag hösten 2004 (när alla träden i vår del av världen flammade av färger) läste jag ett avsnitt ur Andra Samuelsboken, och förmedlade som vanligt ett budskap till församlingen som jag knappast förstod men visste att pastor Mooney skulle förklara i sin predikan: ”Din stolthet, Israel, ligger slagen på höjderna. Se, dina hjältar har fallit! Förkunna det inte i Gat, låt det inte bli känt på Ashkelons gator – filistéernas döttrar skulle jubla, de oomsburnas kvinnor dansa av fröjd.”

När jag satte mig i vår bänk klappade pappa mig på axeln och viskade *Där fick de allt så de teg!* i örat på mig. Jag blev tvungen att sätta handen för munnen för att dölja ett leende.

Kvällen därpå, precis när vi höll på med middagsdisken (pappa diskade medan jag torkade och ställde undan) körde mr Harrigans Ford in på vår infart. Hans käpp dunkade fram längs gång- en till huset och pappa öppnade dörren precis innan han hunnit knacka. Mr Harrigan tackade nej till vardagsrummet och satte sig vid köksbordet precis som en familjemedlem. När pappa erbjöd honom en Sprite tog han emot den, men ville inte ha något glas. ”Jag dricker ur flaskan, precis som pappa gjorde”, sa han.

Som affärsman kom han direkt till sitt ärende. Hade min far ingenting emot det, sa mr Harrigan, så skulle han vilja anställa mig för att läsa högt för honom i två eller kanske tre timmar i veckan. För det skulle han betala mig fem dollar per timme. Var jag dessutom villig att hjälpa till lite i trädgården och utföra några andra sysslor, som att skotta snön från trappan på vintern och damma det som behövde dammas året om, kunde han erbjuda mig ytterligare tre timmas arbete varje vecka.

Tjugofem eller kanske till och med trettio dollar i veckan, och hälften av pengarna bara för att läsa, som jag gärna skulle ha gjort gratis! Jag kunde inte tro det! Tanken på att spara ihop till en scooter föll mig genast in, trots att jag inte lagligt skulle kunna köra den förrän om sju år.

Det var för bra för att vara sant, och jag var rädd att min far skulle säga nej, men det gjorde han inte. ”Låt honom bara inte läsa någonting olämpligt”, sa pappa. ”Inget politiskt fnoskeri och ingenting med för mycket våld. Han läser som en vuxen, men han är bara nio.”

Mr Harrigan lovade, drack lite av sin Sprite och smackade med sina läderaktiga läppar. ”Ja, visst läser han bra, men det är inte först och främst därför jag vill anlita honom. Han läser aldrig *entonigt*, inte ens när han inte förstår. Det finner jag anmärkningsvärt. Inte häpnadsväckande, men anmärkningsvärt.”

Han ställde ifrån sig flaskan, lutade sig fram och fixerade mig med sin skarpa blick. Jag såg ofta de där ögonen vara roade, men bara sällan såg jag värme i dem, och den kvällen år 2004 var inte en av de gångerna.

”Apropå det du läste högt i går, Craig. Vet du vad ’de oomskurnas kvinnor’ betyder?”

”Egentligen inte”, sa jag.

”Det trodde jag inte heller, men du läste det ändå med precis rätt ton av ilska och klagan i rösten. Vet du förresten vad *klagan* är?”

”Gråta och sånt.”

Han nickade. ”Men du överdrev inte. Du gjorde inte buskis av det. Och det var bra. En läsare är en förmedlare, inte en kreatör. Hjälper pastor Mooney dig med uttalet?”

”Ja, sir, ibland.”

Mr Harrigan drack lite mer Sprite och reste sig stödd på sin käpp. ”Tala om för honom att det uttalas *Aschkelón*, inte

Ass-kelon. Jag tyckte att det var oavsiktligt lustigt, men jag har ett mycket vulgärt sinne för humor. Ska vi göra ett första försök på onsdag klockan tre? Har du slutat skolan i tid till dess?”

Jag slutade på Harlow klockan halv tre. ”Ja, sir. Tre går bra.”

”Ska vi säga att du stannar till fyra? Eller är det för sent?”

”Det går bra”, sa pappa. Han lät förbryllad av alltihop. ”Vi äter inte förrän klockan fem. Jag vill hinna titta på lokalnyheterna.”

”Saboterar inte det matsmältningen för er?”

Pappa skrattade, fast jag tror ärligt talat inte att mr Harrigan skämtade. ”Jo, ibland gör det nog det. Jag är ingen av mr Bushs beundrare.”

”Han är inte särskilt klipsk av sig”, instämde mr Harrigan, ”men han har åtminstone omgivit sig med rådgivare som begriper sig på företagsamhet. Klockan tre på onsdag, Craig, och kom inte för sent. Jag har inget tålamod med sölande.”

”Och ingenting ekivokt heller”, sa pappa. ”Det får vänta tills han blir äldre.”

Mr Harrigan lovade det också, men jag förmodar att människor som förstår sig på företagsamhet också förstår att löften är lätta att avhända sig eftersom man har skänkt bort dem gratis. Fast någonting ekivokt fanns det avgjort inte i *Mörkrets hjärta*, som var den första bok jag läste för honom. När den tagit slut frågade mr Harrigan mig om jag hade förstått den. Jag tror inte att han avsåg att undervisa mig; han var bara nyfiken.

”Inte särskilt mycket”, sa jag, ”men den där mannen Kurtz var rätt galen. Så mycket begrep jag.”

Det fanns ingenting ekivokt i nästa bok heller – *Silas Marner* var enligt min blygsamma åsikt bara urtrist och ändlös. Men den tredje boken var *Lady Chatterleys älskare*, och den var definitivt en ögonöppnare. När jag presenterades för Constance Chatterley och hennes kåta skogsvaktare hade det blivit 2006. Jag var tio. Alla dessa år senare kan jag fortfarande komma ihåg texten till

”På en avlägsen höjd” och jag kan precis lika klart minnas när Mellors smekte ladyen och mumlade ”Du är fin”. Hans sätt att behandla henne var en bra sak för pojkar att lära sig, och en bra sak att minnas.

”Förstår du det som du just läste?” frågade mr Harrigan mig efter en särskilt ångande scen. Också den här gången var han bara nyfiken.

”Nej”, sa jag, men det var inte helt och hållet sant. Jag förstod betydligt mer av det som pågick mellan Ollie Mellors och Connie Chatterley ute i skogen än jag förstått av det som pågick mellan Marlow och Kurtz nere i Belgiska Kongo. Sex är inte lätt att begripa sig på – den saken lärde jag mig till och med innan jag kom till college – men vansinne är ännu svårare.

”Bra”, sa mr Harrigan. ”Men om din far skulle fråga dig vad vi läser, så föreslår jag att du säger *Dombey och son*. Som vi hur som helst kommer att läsa efter den här.”

Min far frågade aldrig – i alla fall inte medan vi läste den – och jag blev lättad när vi övergick till *Dombey*, som var den första vuxenroman jag minns att jag verkligen tyckte om. Jag ville inte ljuga för pappa, det skulle ha fått mig att känna mig hemsk, men jag är säker på att mr Harrigan inte skulle ha haft minsta problem med det.

Mr Harrigan ville att jag skulle läsa för honom därför att han snabbt blev trött i ögonen. Förmodligen behövde han inte mig till att rensa ogräs i rabatterna. Jag misstänker att mr Davis, som klippte hans kanske halva hektar stora gräsmatta, säkert gärna skulle ha gjort det också. Och Edna Grogan, hans hushållerska, skulle säkert gärna ha dammat hans samling av antika snöglober och brevpresar av glas, men det var mitt jobb. Mest gillade han bara att ha mig i närheten. Det sa han aldrig

till mig förrän kort innan han dog, men jag visste det. Vad jag däremot inte visste var varför, och det är jag fortfarande osäker på om jag förstår.

En gång, när vi var på väg hem efter att ha ätit middag på Marcel's i Castle Rock, sa pappa mycket abrupt: "Rör Harrigan dig någonsin på något sätt som du inte gillar?"

Det skulle fortfarande dröja flera år innan jag ens kunde odla skuggan av en mustasch, men jag förstod vad det var han undrade; vi hade ju för guds skull fått lära oss att se upp för främlingar och vara på vår vakt mot olämpliga beröringar redan i tredje klass.

"Frågar du om han tafsar på mig? Nej! Jösses, pappa, han är ingen *bög*."

"Okej. Bli inte sur nu, Craigan. Jag måste fråga. För du är ju där uppe väldigt mycket."

"Tafsade han på mig så borde han åtminstone skicka mig skraplotter för *två* dollar", sa jag, och det fick pappa att skratta.

Jag tjänade ungefär trettio dollar i veckan, och pappa envisades med att jag skulle sätta in minst tjugo av dem på mitt sparkonto till college. Vilket jag gjorde, även om jag betraktade det som megakorkat, för när det känns som en evighet innan man ens blir tonåring så kan college lika gärna vara i ett annat liv. Men tio dollar i veckan var fortfarande en förmögenhet. Jag gjorde av med lite av pengarna på burgare och milkshakes i serveringen på Howie's och det mesta av dem på gamla pocketböcker från Dahlie's antikvariat i Gates Falls. De jag köpte var inte tröglästa som de jag läste för mr Harrigan (till och med *Lady Chatterley* var trög utom när Constance och Mellors kom upp i varv). Jag gillade deckare och västernromaner som *Revolverduell vid Gila Bend* och *Ett spår av hett bly*. Att läsa för mr Harrigan var arbete. Inte svettigt, men arbete. En bok som *Döden på smekmånad* av John D. MacDonald var enbart nöje. Jag intalade mig att jag

borde spara pengarna som inte hamnade på collegekontot för att kunna köpa en av de nya Applemobilerna som började säljas sommaren 2007, men de var dyra, typ sexhundra dollar, och med tio dollar i veckan skulle det ta mig över ett år. Och när man är bara elva, snart tolv, är ett år väldigt lång tid.

Och dessutom ropade de där gamla pocketböckerna med sina färggranna omslag på mig.

På julafton 2007, tre år efter att jag hade börjat arbeta åt mr Harrigan och två år innan han dog, låg det bara ett enda paket åt mig under granen, och pappa sa åt mig att spara det till sist, efter att han pliktskyldigt beundrat den paisleymönstrade västen, tofflorna och sjöskumspipan jag hade köpt åt honom. När väl det var ur vägen slet jag av omslaget från min enda present och tjöt av förtjusning när jag såg att han hade gett mig precis det jag trånat efter: en iPhone som gjorde så många olika saker att den fick min fars biltelefon att se ut som en antikvit.

Saker har förändrats mycket sedan dess. Nu är det iPhonen min far gav mig julen 2007 som är antikviteten, precis som den där parttelefonen med samma nummer till fem hushåll han berättade för mig att de haft när han var liten. Min julmobil hade bara sexton appar, allihop förinstallerade. En av dem var Youtube, för på den tiden var Apple och Youtube vänner (det ändrade sig). En hette SMS och var en primitiv textfunktion (inga emoji – ordet var inte ens uppfunnet då – utom dem man tillverkade själv). Det fanns en väderapp som för det mesta hade fel. Men man kunde ringa med något som var så litet att det fick plats i byxfickan, och än bättre fanns Safari, som länkade en till omvärlden. När man växte upp i en by som Harlow, med grusvägar och inte ett enda trafikljus, var omvärlden ett sällsamt och frestande ställe och man längtade efter att röra vid den på ett sätt som de riks-

täckande TV-kanalerna inte klarade av. Åtminstone gjorde jag det. Och nu hade jag allt det där under fingertopparna tack vare telefonbolaget och Steve Jobs.

Dessutom fanns det en app till, en som till och med den där första jublande morgonen fick mig att tänka på mr Harrigan. Någonting mycket coolare än satellitradion han hade i bilen. Åtminstone för någon som han.

”Tack, pappa!” sa jag och kramade honom. ”Tack så hemskt mycket!”

”Var bara lite måttlig med den. Samtalsavgifterna är skyhöga och jag tänker hålla koll på dem.”

”De kommer att bli billigare”, sa jag.

Det hade jag rätt i, och pappa bråkade aldrig med mig om avgifterna. Jag hade ju hur som helst inte särskilt många att ringa till, men jag gillade de där Youtubevideorna (det gjorde pappa också) och jag älskade att kunna gå upp på det som vi då kallade de tre w:na – world wide web. Ibland tittade jag på artiklar i *Pravda*, inte för att jag förstod någon ryska utan bara för att jag kunde göra det.

Knappt två månader senare kom jag hem från skolan, öppnade brevlådan och hittade ett kuvert adresserat till mig med mr Harrigans gammaldags skrivstil. Det var mitt Alla hjärtans dag-kort. Jag gick in i huset, lade skolböckerna på bordet och öppnade kuvertet. Kortet var varken blomstrigt eller fånigt, det var inte mr Harrigans stil. På framsidan fanns en man i smoking som höll en hög hatt i handen och bugade sig på ett fält av blommor. Den tryckta texten inuti lød: *Må du få ett år fyllt av kärlek och vänskap*. Under det stod skrivet: *Bästa hälsningar från mr Harrigan*. En bugande man med hatten i hand, en välgångsönskan, inget slisk. Det var mr Harrigan upp i dagen. När jag tänker tillbaka på det förvånar det mig att han ens ansåg Alla hjärtans dag vara värd ett kort.

År 2008 hade de tidigare endollars skraplotterna som hette "Lucky Devil" ersatts av nya som gick under namnet "Pine Tree Cash". På det lilla kortet fanns sex bilder på tallar. Hittade man samma belopp under tre av dem när man skrapade bort dem så vann man det beloppet. Jag skrapade bort träden och stirrade på det jag hade fått fram. Först trodde jag att det var antingen ett misstag eller något slags skämt, fast mr Harrigan var inte den sorts människa som skämtade med folk. Jag tittade igen, drog fingrarna över talen jag hade blottat, borstade bort smulorna av det min far (alltid med det där himlandet) kallade "skrapfnas". Talen förblev oförändrade. Jag kan ha skrattat, det minns jag inte, men nog sjutton minns jag att jag skrek. Skrek av glädje.

Jag drog fram min nya mobil ur fickan (jag hade den alltid med mig) och ringde till Parmeleau Tractors. Det var Denise som svarade, receptionisten, och när hon hörde hur andlös jag lät frågade hon om det hade hänt en olycka.

"Nej, nej", sa jag, "men jag måste prata med pappa med det-samma."

"Javisst, vänta bara ett ögonblick." Och sedan: "Du låter som om du ringde från månens baksida, Craig."

"Det är bara min mobil." Gud, jag älskade verkligen att kunna säga så.

Denise gav till ett *humff*-läte. "De där sakerna är fulla med strålning. Jag skulle aldrig skaffa en. Vänta ett ögonblick."

Pappa frågade också vad som stod på, för jag hade aldrig förr ringt honom på jobbet, inte ens den där dagen då skolbussen hade kört ifrån mig.

"Pappa, jag har fått min skraplott till Alla hjärtans dag från mr Harrigan –"

"Ringer du för att tala om att du har vunnit tio dollar så kunde det väl ha väntat tills jag –"

”Nej, pappa, det är högsta vinsten!” Vilket det verkligen var för endollars skraplotter på den tiden. ”*Jag har vunnit tretusen dollar!*”

Tystnad i andra änden av linjen. Jag trodde att samtalet kanske var brutet. På den tiden bröts mobilsamtal ständigt och jämt, till och med i de nyaste modellerna. Telefonbolaget klantade sig hela tiden.

”Pappa? Är du kvar?”

”Visst. Är du säker?”

”Ja! Jag tittar ju på den! Tre tretusen! En i övre raden och två i den nedre!”

En ny lång paus. Sedan hörde jag min far säga *Jag tror att min grabb har vunnit lite pengar till någon*. I nästa ögonblick talade han till mig. ”Lägg den på något säkert ställe tills jag kommer hem.”

”Var då?”

”Vad tror du om sockerburken i skafferiet?”

”Visst”, sa jag. ”Okej, det blir bra.”

”Är du verkligen säker, Craig? Jag vill inte att du ska bli besviken, så titta efter igen.”

Det gjorde jag, på något sätt övertygad om att pappas tvivel skulle förändra det jag hade sett. Minst en av de där raderna med \$3 000 skulle plötsligt ha blivit något annat. Men de var oförändrade.

Det sa jag och han skrattade. ”Nå, grattis i så fall. I kväll äter vi middag på Marcel’s, och du bjuder.”

Det fick *mig* att skratta. Jag kan inte minnas att jag någonsin förr hade känt en så ogrumlad glädje. Jag behövde ringa någon mer, så jag ringde mr Harrigan, som svarade på sin ludditiska fasttelefon.

”Mr Harrigan, tack för kortet! Och tack så mycket för lotten! Jag –”

”Ringer du på den där mojängen du har?” frågade han. ”Det gör du förstås, för jag kan knappt höra dig. Du låter som om du satt på månens baksida.”

”Mr Harrigan, jag vann högsta vinsten! Jag vann tretusen dollar! Tack så hemskt mycket!”

Det blev en paus, men inte så lång som när jag pratat med min far, och när han sa något igen frågade han inte om jag var säker. Den artigheten gjorde han mig. ”Du har haft tur”, sa han. ”Bra för dig.”

”Tack!”

”Var så god, men du behöver faktiskt inte tacka. Jag köper de där lotterna i parti. Skickar iväg dem till vänner och affärsbekanta som ett slags ... mm ... visitkort, kan man väl säga. Har gjort så i årtal. Det var nästan ofrånkomligt att någon av dem gav en rejäl vinst förr eller senare.”

”Pappa kommer att säga åt mig att sätta in det mesta på banken. Fast det är väl okej, antar jag. Det kommer att bättra på mitt collegekonto rejält.”

”Låt mig ta hand om dem, om du har lust”, sa mr Harrigan. ”Så ska jag investera dem åt dig. Jag tror att jag kan garantera en bättre avkastning än bankräntan.” Och mer för sig själv än till mig: ”Någonting riktigt säkert. Det här kommer inte att bli något bra år på marknaden. Jag anar stormmoln vid horisonten.”

”Javisst!” Sedan tänkte jag om. ”Eller i alla fall troligen. Jag måste prata med pappa först.”

”Självfallet. Det är som sig bör. Säg honom att jag är villig att garantera grundbeloppet. Kommer du fortfarande hit och läser för mig i eftermiddag? Eller tänker du sluta med det nu när du är en välbärgad man?”

”Så klart, fast jag måste vara tillbaka när pappa kommer hem. Vi ska gå ut och äta.” Jag gjorde ett ögonblicks paus. ”Skulle ni vilja följa med?”

”Inte i kväll”, sa han utan den minsta tvekan. ”Du skulle ju faktiskt ha kunnat berätta allt det här för mig personligen, eftersom du ändå snart kommer hit. Men du gillar väl visst den där möjängen du har?” Han väntade inte på svar; det behövdes inget. ”Vad skulle du säga om att investera din lilla skänk från ovan i Appleaktier? Jag har en känsla av att det företaget kommer att gå mycket bra i framtiden. Folk säger att Blackberry kommer att tappa rejält. Äpplet kommer att sluka björnbäret, om du ursäktar en dålig lustighet. Men hur som helst ska du inte ge mig något svar nu. Diskutera det med din far först.”

”Det ska jag”, sa jag. ”Och jag kommer genast. Jag springer.”

”Ungdom är verkligen underbart”, sa mr Harrigan. ”Synd och skam att den slösas bort på barn.”

”Va?”

”Många har sagt det, men Shaw sa det bäst. Strunt i det. Spring för all del. Spring som vinden, för Dickens väntar oss.”

* * *

Jag sprang de fyrahundra meterna till mr Harrigans hus, men gick tillbaka, och på vägen fick jag en idé. Ett sätt att tacka honom, trots att han sagt att jag inte behövde göra det. Medan vi åt vår snofsiga middag på Marcel's den kvällen berättade jag för pappa om mr Harrigans erbjudande om att investera vinstpengarna åt mig, och dessutom om presenten jag kommit på att ge mr Harrigan som tack. Jag misstänkte att pappa skulle vara tveksam, och jag hade rätt.

”Låt honom för all del investera pengarna. Men när det gäller din idé... du vet ju vad han tycker om sådant där. Han är inte bara den rikaste mannen i Harlow – i hela delstaten

Maine, vad det beträffar – utan också den enda som inte äger en TV-apparat.”

”Han har hiss”, sa jag. ”Och den använder han.”

”Därför att han måste.” Sedan log pappa brett. ”Men det är dina pengar, och är det här vad du vill göra med en femtedel av dem, så tänker jag inte säga att du inte får. När han tackar nej kan du ju ge den till mig i stället.”

”Tror du verkligen att han kommer att göra det?”

”Ja, det tror jag.”

”Pappa, varför flyttade han alls hit? Det här är ju bara en liten by. Mitt i *ingenstans*.”

”Bra fråga. Ställ den till honom någon gång. Nå, vad säger du om lite efterrätt, storfräsarn?”

Ganska precis en månad senare gav jag mr Harrigan en splitter ny iPhone. Jag slog inte in den eller så, delvis därför att det inte var någon bemärkelsedag och delvis därför att jag visste hur han ville att saker skulle göras: utan en massa uppståndelse.

Han vände med osäker min kartongen ett par gånger i sina smärtbrutna händer. Sedan sträckte han tillbaka den till mig. ”Tack, Craig, jag uppskattar tanken, men nej. Jag föreslår att du ger den till din far i stället.”

Jag tog emot kartongen. ”Han sa att ni skulle säga så.” Jag var besviken, men inte förvånad. Och inte heller beredd att ge upp.

”Din far är en klok man.” Han lutade sig fram i stolen och knäppte händerna mellan knäna. ”Jag ger sällan några råd, Craig, det är nästan alltid bortkastad möda, men i dag ska jag ge dig ett. Henry Thoreau sa att vi inte äger tingen, det är tingen som äger oss. Vartenda nytt föremål – vare sig det är en bostad, en bil, en TV-apparat eller en avancerad telefon som den där – är ännu en sak vi måste bära på axlarna. Det får mig att tänka på när Jacob

Marley sa till Scrooge: 'Jag bär den kedja jag smitt under min livstid.' Jag har ingen TV, för hade jag det skulle jag titta på den trots att nästan allt som sänds är fullständigt meningslöst. Jag har ingen radio i huset eftersom jag skulle lyssna på den, och en smula countrymusik som bryter monotonin under längre bilfärder är faktiskt allt jag behöver. Hade jag *den där* –"

Han pekade på kartongen med mobilen.

"– skulle jag tveklöst använda den. Jag får tolv olika tidskrifter med posten och i dem står allt jag behöver veta för att hålla mig informerad om både affärsvärlden och om den större världens dystra förehavanden." Han rätade på sig i stolen och suckade. "Se där. Jag har inte bara givit ett råd, jag har hållit en föreläsning. Ålderdomen är lömsk."

"Får jag visa er bara en enda sak? Nej, två."

Han gav mig en sådan där blick som jag hade sett honom ge sin trädgårdsmästare och sin hushållerska, men som aldrig före den eftermiddagen hade vänts mot mig: genomträngande, skeptisk och rätt otäck. Så här många år senare inser jag att det är den blick en klarsynt och cynisk människa ger när han tror sig kunna se rakt igenom de flesta andra och inte väntar sig att finna någonting gott.

"Det här bevisar bara det gamla ordstävets att ingen god gärning passerar ostraffad. Jag börjar önska att den där skraplotten inte hade givit någon vinst." Han suckade igen. "Nå, sätt igång, visa mig det du vill visa. Men du kommer inte att få mig att ändra mig."

Efter att ha fått den där blicken, så fjärran och så kall, miss-tänkte jag att han hade rätt. Det skulle sluta med att jag trots allt gav min far telefonen. Men eftersom jag hade kommit så här långt fortsatte jag. Mobilen var fullt laddad, det hade jag förvissat mig om, och fungerade perfekt. Jag satte på den och visade honom en ikon i andra raden. Den hade spretiga linjer och såg ut lite som en EKG-remsa. "Ser ni den där?"